

ВІДГУК

опонента, доктора педагогічних наук,
професора Зданевич Лариси Володимирівни
на дисертаційну роботу **Найди Руслани Григорівни**
«Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх
вихователів в умовах педагогічного коледжу» на здобуття наукового ступеня
доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика
професійної освіти

Актуальність теми дослідження

Дисертаційне дослідження Найди Руслани Григорівни присвячене важливій та актуальній проблемі, оскільки незважаючи на значну кількість теоретичних і емпіричних досліджень, які було проведено в галузі професійної та дошкільної освіти, проблема методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу є недостатньо розробленою і набуває виняткової актуальності в контексті модернізації змісту фахової передвищої та дошкільної освіти. Освітньо-професійна підготовка фахових молодших бакалаврів дошкільної освіти передбачає озброєння майбутніх вихователів сучасними інноваційними технологіями та методичною системою роботи з дітьми в закладах дошкільної освіти. Усе це дозволило авторці визнати дану проблему як пріоритетну.

Актуальним за таких обставин постає подолання суперечностей між: запитом сучасного суспільства на конкурентоспроможного вихователя, підготовленого до інноваційної фахово-методичної діяльності в закладі дошкільної освіти, та недостатньою розробленістю теоретико-методологічних засад методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу; уведенням у дію Стандарту фахової передвищої освіти 012 Дошкільна освіта та відсутністю психолого-педагогічного супроводу методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу; вимогами практики дошкільної освіти щодо сучасної методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах та відсутністю інтерактивного, інноваційного інструментарію методичної підготовки таких фахівців.

Викладені аргументи переконують в актуальності, своєчасності та доцільності для наукового пошуку дисертаційного дослідження Найди Руслани Григорівни «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу».

Результати дослідження упроваджено в освітній процес відокремленого структурного підрозділу «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету», КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж», КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, відокремленого структурного підрозділу «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», Володимир-Волинського педагогічного фахового коледжу ім. А.Ю. Кримського Волинської обласної ради, КЗФПО

«Новобузький фаховий педагогічний коледж», Дніпровського фахового педагогічного коледжу КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради, КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Наукова новизна одержаних результатів

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження Найдю Руслани Григорівни, необхідно вказати на наукову новизну і теоретичне значення одержаних результатів дослідження. У процесі дослідження авторкою *визначено і схарактеризовано періоди й етапи становлення, розвитку, реформування і модернізації системи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні;*

дослідницею вперше розроблено та науково обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до методичної роботи в умовах педагогічного коледжу, яка охоплює такі концепти: методологічний (системно-цілісний, компетентнісний і контекстний підходи), теоретичний (педагогічні умови, зміст підготовки), технологічний (модель та експериментальна методика);

Найдою Русланою Григорівною *визначено сутність понять «методична підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», «методична підготовленість майбутніх вихователів», «методична робота», «методична робота вихователя ЗДО», «методична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», «методична система підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу»; уточнено поняття «методика», «педагогічний коледж»;*

Русланою Григорівною *обґрунтовано педагогічні умови формування методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу: наявність позитивної мотивації у майбутніх вихователів щодо необхідності фахової методичної підготовки у процесі навчання в умовах педагогічного коледжу; психолого-педагогічний супровід процесу методичної підготовки майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу; суб'єкт-суб'єктна позиція майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі методичної підготовки в умовах педагогічного коледжу; партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку;*

розроблено і схарактеризовано критерії (гносеологічний, креативно-діяльнісний, оцінно-рефлексійний) із відповідними показниками та рівні сформованості методичної підготовленості (низький, задовільний, достатній) майбутніх вихователів ЗДО;

розроблено експериментальну методику й модель підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладах дошкільної освіти (етапи: гносеологічно-пізнавальний, репродуктивно-діяльнісний, креативно-дослідницький, рефлексійно-оцінювальний);

подальшого розвитку набули організація та зміст методичної підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми у ЗДО.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Визначена Найдою Русланою Григорівною *мета дослідження* полягає у розробці, науковому обґрунтуванні та апробації методологічних й теоретичних концептів, педагогічних умов, експериментальної методики методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

Основні концептуальні ідеї дослідження базується на трьох взаємопов'язаних концептах: методологічному (системно-цілісний, компетентнісний і контекстний підходи), теоретичному (педагогічні умови, зміст підготовки), технологічному (модель та експериментальна методика).

Це дало змогу авторці окреслити концепцію дослідження, яка ґрунтується на ідеї, згідно з якою ефективність методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу зумовлюється тим, наскільки методологія та зміст методичної підготовки майбутніх вихователів відповідають профільній спрямованості навчання у педагогічних закладах фахової передвищої освіти (педагогічних коледжах), спеціальною організацією фахово-методичного простору та освітнього процесу з урахуванням специфіки набуття майбутніми вихователями системи методичних знань, умінь і навичок, які забезпечують формування у них методичної підготовленості та її успішної кваліфікованої реалізації в освітньо-фаховій роботі з дітьми у закладах дошкільної освіти. Організаційно-навчальний контент формування методичної підготовленості майбутніх вихователів охоплює теоретично-пізнавальний (дошкільна педагогіка, вступ до спеціальності), психологічний (дитяча психологія, педагогічна психологія), методичний (фахові методики) і практичний складники (педагогічні практики в закладах дошкільної освіти). Стратегія фахово-методичної підготовки здобувачів освіти забезпечує позитивно налаштовану мотивацію щодо майбутньої методичної роботи, суб'єкт-суб'єктну позицію в міжособистісному спілкуванні учасників освітнього процесу в педагогічному коледжі. Фахова методична підготовленість майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти виявляється в ефективній реалізації змісту методичної підготовки в конкретних фахово-педагогічних освітніх ситуаціях у роботі з дітьми дошкільного віку.

Як засвідчує аналіз дисертації, науковий апарат дослідження визначено коректно, відповідно до окреслених завдань і вимог до такого виду та рівня робіт.

Обраний дослідницею *комплекс методів дослідження* дозволяє в повній мірі забезпечити достовірність та надійність наукових результатів роботи. Наукові факти та ідеї, які розкривають концепцію дослідження достатньо обґрунтовані застосуванням *теоретичних*: аналіз і синтез філософської, психологічної, педагогічної літератури, програмно-методичного забезпечення освітнього процесу педагогічного коледжу – для з'ясування стану проблеми та визначення концептуальних положень дослідження, формування поняттєво-

термінологічного апарату; аналіз нормативно-інструктивних документів; систематизація та узагальнення наукових здобутків у галузі фахової передвищої та дошкільної освіти; інтерпретація результатів аналізу сучасних методологічних концепцій; порівняння, аналіз і синтез результатів експериментальної методики; узагальнення науково-педагогічного досвіду викладачів фахових методик зі спеціальності 012 Дошкільна освіта педагогічного коледжу; *емпіричних*: педагогічне безпосереднє й опосередковане спостереження за освітнім процесом у ході вивчення освітніх компонентів, що забезпечують формування спеціальних компетентностей зі спеціальності 012 Дошкільна освіта; вивчення й узагальнення передового інноваційного педагогічного досвіду; бесіди із вихователями закладів дошкільної освіти, викладачами фахових методик, анкетування здобувачів освіти і вихователів закладів дошкільної освіти; педагогічний експеримент; *статистичних*: кількісний та якісний аналіз експериментальних даних – для здобуття достовірних результатів щодо ефективності розробленої методики методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; математично-статистичне оброблення результатів експериментального дослідження (за параметричним t-критерієм Стьюдента); порівняльна характеристика результатів педагогічного експерименту; *візуально-графічних*: наочне ілюстрування та порівняння результатів експериментального дослідження в рисунках, графічних зображеннях та у формі таблиць.

Зміст роботи та аналіз отриманих результатів дають змогу констатувати про досягнення поставленої мети і вирішення завдань дослідження.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів дослідження Найди Руслани Григорівни полягає в розробленні діагностувальної та експериментальної методик методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу; елективного курсу «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти»; програм педагогічних практик для фахових молодших бакалаврів дошкільної освіти, що забезпечують формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до фахово-методичної роботи у закладі дошкільної освіти; збагачено зміст навчальних дисциплін із фахових методик («Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей дошкільного віку», «Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку», «Методика ознайомлення дітей із природним довкіллям», «Методика ознайомлення із соціальним довкіллям», «Методика фізичного виховання», «Методика організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку») додатковими темами, спрямованими на вдосконалення методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; створено консалтинговий центр практичної допомоги для здобувачів освіти (майбутніх вихователів), вихователів ЗДО, батьків дітей дошкільного віку; організовано роботу дидактичної лабораторії, створено сайт «Освітній Хаб «Альбус»»; розроблено тренінги, рольові та ділові ігри; кейси, завдання (мозковий штурм, метод-прес, незакінчені речення, технології коучингу, проєктні технології), спрямовані на підготовку майбутніх

вихователів до методичної роботи у закладах дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

Оцінка змісту та завершеності дисертації

Структура роботи є логічною. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, п'яти розділів, висновків до кожного з них, списку використаних джерел до кожного розділу, загальних висновків та додатків. Повний обсяг дисертації становить 628 сторінок (із них – 557 сторінок основного тексту). У роботі вміщено 40 таблиць, 15 рисунків, які обіймають 4 самостійні сторінки.

У вступі авторкою чітко обґрунтовано вибір теми дослідження, його актуальність, доцільність і ступінь розробленості; визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, аргументовано концепцію, методологічні та теоретичні засади; розкрито наукову новизну і практичне значення; подано відомості про апробацію та впровадження результатів наукового пошуку; окреслено структуру роботи.

У першому розділі – «Історичний огляд трансформації системи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні (XIX-XX ст.)» – на основі комплексного аналізу науково-історичних джерел, авторкою ґрунтовно досліджено трансформацію методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в історичному векторі України. Визначено чотири періоди становлення методичної підготовки майбутніх вихователів для перших українських дитячих садків, у межах яких виокремлено послідовні етапи. Детально проаналізовано особливості розвитку методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічних закладів із урахуванням історичних періодів становлення Української держави наприкінці XIX-XXI ст.

Руслана Григорівна Найда підкреслює особливий вклад українських учених (С.Русова, Т.Лубенець, Н.Лубенець, М.Свентицька, М.Шарій, Л.Шлегер та ін.), науково-педагогічна і громадська діяльність яких є витокami і науковим підґрунтям сучасної української системи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні.

Дослідницею ретельно проаналізовано науково-методичний інструментарій ще з 1908 р., а це і різноманітні документи, прототипами яких є сучасні, такі як БКДО, Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти», НМКС та ін.; і фахові періодичні видання; і європейський досвід Ф.Фребеля та М.Монтессорі щодо підготовки вихователів (1907 р.) та імплементація його у вітчизняну систему методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Русланою Григорівною виокремлено та вдало проаналізовано регіональний (С.Русова, 1907 р.), національний, ідеологічний (1959 р.), демократичний (1981 р.) характер вітчизняної педагогічної освіти.

Дослідницею наголошено на престижності та соціальній значущості професії «Вихователь закладу дошкільної освіти». Розглянуто вперше в Україні питання щодо необхідності наукового підґрунтя для ефективної методичної підготовки майбутніх педагогічних кадрів з дошкільного виховання.

Авторкою наголошено, що серйозним недоліком у підготовці фахівців дошкільної освіти у період становлення системи методичної підготовки майбутніх вихователів була відсутність ґрунтовного вивчення особистості дитини.

У другому розділі – «Теоретичні засади методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу» Русланою Григорівною Найдю узагальнено наукові та архівні джерела трансформації педагогічних коледжів в Україні щодо їх номінування.

Дослідницею з'ясовано стан та схарактеризовано тенденції змісту методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах трансформації педагогічних коледжів. Встановлено, що реформування методичної підготовки в закладах фахової передвищої освіти пов'язане насамперед зі зміною формально-знаннєвої парадигми сучасної освіти на гуманістичну; з осучасненням наукового та навчально-методичного забезпечення викладання фахових методик в умовах педагогічних коледжів.

Науково виражено авторкою визначені та схарактеризовані ключові поняття дослідження: «педагогічний коледж», «методична підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», «методика викладання (чи навчання) конкретної дисципліни», «методична підготовленість майбутніх вихователів», «методична робота», «методична робота вихователя ЗДО», «методична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», «методична система підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу», «методика».

Русланою Григорівною здійснено детальний аналіз освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки фахових молодших бакалаврів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 012 Дошкільна освіта в педагогічних фахових коледжах, які було задіяно в дослідженні.

Дослідниця робить висновок, що у даних ОПП необхідно збільшити відсоток методичних чинників фахової підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах та розробити освітні компоненти й інструкції щодо організації методичної (практичної) підготовки майбутніх вихователів у педагогічних фахових коледжах.

У третьому розділі – «Методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» Русланою Григорівною схарактеризовано методологічні підходи (системно-цілісний, компетентнісний, контекстний), які є орієнтирами в методичній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Послуговуючись даними підходами в організації освітнього процесу з методичної підготовки майбутніх вихователів, авторкою було вдало застосовано різні їх форми.

Так, для реалізації системно-цілісного підходу Руслана Григорівна застосувала масові (брейн-ринги, воркшопи, веб-конференції), групові (виконання методичних проєктів, розроблення сценаріїв) та індивідуальні (індивідуальні проєкти, проблемно-пізнавальні інтегративні завдання) форми.

Авторкою визначено, що пріоритетним завданням упровадження компетентнісного підходу до методичної підготовки майбутніх вихователів є

особистісне зростання здобувача освіти, його участь у проєктах, тренінгах, вихованість комунікативної та відповідальної особистості. Руслана Григорівна справедливо зазначає, що перехід на компетентнісний підхід є відмінною якістю фахової передвищої освіти.

Науково виважено подає у своїй роботі авторка впровадження контекстного підходу, яке відбувалось із застосуванням базових форм освітньо-методичної діяльності майбутніх вихователів, що забезпечили цілісне (на всіх етапах підготовки в педагогічному коледжі) занурення здобувачів освіти у фахово-зорієнтовану діяльність, як-от: освітня діяльність академічного типу (власне освітня діяльність лекції, семінарські заняття, самостійна робота із фахових методик); квазіпрофесійна діяльність (дискусії, ділові ігри, ігрові форми занять за змістом кожної фахової методики); освітньо-фахова діяльність (навчально-дослідна робота, навчальна і виробнича практика, курсове проєктування у межах фахових методик).

В роботі докладно розкрито спеціальні принципи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Авторкою обґрунтовано розуміння дуально-зорієнтованої методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО як синергетичного процесу та результату набуття теоретико-методичних знань, розвитку фахових умінь і навичок. Схарактеризовано програму реалізації дуальної освіти в межах методичної підготовки майбутніх вихователів на робочих місцях у ЗДО під керівництвом вихователів-наставників з відповідними компонентами: педагогічна практика; практичні та лабораторні заняття у ЗДО; позааудиторна робота. Чітко визначено рівні реалізації змісту елементів дуально-зорієнтованої методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО у педагогічних коледжах.

У четвертому розділі – «Методична підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в сучасних педагогічних коледжах» дослідницею було детально проаналізовано результати пошуково-розвідувального етапу експерименту та з'ясовано наявний стан методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу. Авторкою визначено, що зміст методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти складають цикли: освітні компоненти, що формують спеціальні компетентності, серед яких фахові методики; практична підготовка та освітні компоненти, спрямовані на формування загальних компетентностей.

Найдою Р.Г. встановлено, що кожен освітній компонент забезпечується програмно-методичним комплексом відповідно до Ліцензійних вимог упровадження освітньої діяльності в закладах фахової передвищої освіти.

Також Русланою Григорівною Найдою уточнено поняття «педагогічний коледж» як заклад фахової передвищої освіти, що здійснює освітню діяльність, пов'язану із підготовкою майбутніх вихователів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» у галузі 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 012 Дошкільна освіта (та інших споріднених спеціальностей).

Викликає схвалення виокремлення й обґрунтування комплексу педагогічних умов формування методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

У контексті дослідження Русланою Григорівною схарактеризовано освітнє розвивальне методичне середовище як комплексне утворення, що обіймає низку компонентів, а саме: просторово-предметний; соціальний; психолого-методичний.

Найдою Русланою Григорівною науково грамотно визначено та схарактеризовано критерії і показники методичної підготовленості майбутніх вихователів: **гносеологічний** критерій (обізнаність із сучасною науково-методичною літературою з конкретної методики; обізнаність із програмами та дидактичним матеріалом; обізнаність із інтерактивними методами, інноваційними технологіями та методиками розвитку і навчання дітей дошкільного віку (у межах конкретної методики); **креативно-діяльнісний** критерій (уміння планувати різні види освітньої роботи з дітьми в межах конкретної методики; вміння розробляти конспекти (план-конспект) різних за видами і структурою занять у межах конкретної методики; вміння добирати наочно-дидактичний та ілюстративний матеріал до занять й індивідуальної роботи з дітьми); **оцінно-рефлексійний** критерій (наявність адекватної самооцінки щодо опанування знань, умінь і навичок із фахових методик; наявність адекватної взаємооцінки щодо оволодіння знаннями, вміннями і навичками із фахових методик). Схарактеризовано рівні (низький, задовільний, достатній) сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу.

У п'ятому розділі – «Експериментальна методика методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу» перед нами постає науково виважена та логічно вибудована програма педагогічного експерименту.

Дослідницею представлено авторську модель, яка має незаперечну наукову цінність та експериментальну методику методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу з відповідними етапами: гносеологічнопізнавальним, репродуктивно-діяльним, креативно-дослідницьким, рефлексійно-оцінним.

Сильною стороною педагогічного експерименту є залучення до роботи великої кількості респондентів: в експериментальній роботі взяли участь 30 викладачів фахових методик зі спеціальності 012 Дошкільна освіта, 30 вихователів закладів дошкільної освіти та 342 здобувача фахової передвищої освіти Рівненської, Волинської та Одеської областей (зокрема, відокремлений структурний підрозділ «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету», КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, Одеський педагогічний фаховий коледж).

Особливо вражає своєю різноманітністю методичний інструментарій формувального етапу експерименту, де авторка успішно здійснила поетапну реалізацію визначених педагогічних умов.

Так, на **гносеологічно-пізнавальному** етапі Найда Руслана Григорівна реалізовувала педагогічну умову «позитивна мотивація у майбутніх вихователів щодо необхідності фахової методичної підготовки в процесі навчання в умовах педагогічного коледжу», де було вдало використано такі форми роботи зі

здобувачами освіти: інформаційні лекції, лекції-візуалізації, проблемні лекції, ділові ігри, тренувальні кейси, відео-кейси, кейси-випадки, вправи: образотворчі, математичні тощо. Дослідницею започатковано роботу гуртка «Дидактична лабораторія»; облаштовано «Методичні виставки-скарбнички».

На **репродуктивно-діяльнісному** етапі впроваджено педагогічну умову «психолого-педагогічний супровід процесу методичної підготовки майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу». Зі здобувачами було проведено лекції-дискусії, лекції з наперед заданими методичними неточностями, помилками; лекції прес-конференції, бінарні лекції. У процесі практичних занять майбутні вихователі аналізували педагогічні ситуації, виконували вправи, творчі завдання, завдання за структурно-логічною схемою, схемами-моделями; залучалися до ділових ігор, що сприяли формуванню методичної підготовленості майбутніх вихователів до фахово-методичної роботи.

На **креативно-дослідницькому** етапі авторкою запропонована елективна навчальна дисципліна «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти», матеріали якої розміщено на сервері електронних ресурсів; проведено бінарні лекції.

В межах наукового гуртка «Школа садівниць» організовано науково-дослідницьку роботу з майбутніми вихователями.

У ході самостійної роботи із фахових методик здобувачами освіти розроблено професіограму методичної обізнаності вихователя ЗДО, сценарії заходів для вихователів з використанням обраних форм і методів методичної роботи, лепбук з теми «Програмно-методичне забезпечення освітніх напрямів Базового компонента дошкільної освіти», розроблено проекти («Організація і проведення Міжнародного дня родини», «Казковий калейдоскоп для малечі», «Народна іграшка в житті дитини», «Ідеї трудового виховання в етнопедагогіці М. Стельмаховича»). Русланою Григорівною відкрито Консалтинговий центр практично-методичної допомоги, проведено олімпіаду методичного спрямування «Серце віддаю дітям».

На **рефлексійно-оцінному** етапі здобувачі освіти залучались до самоаналізу, самооцінки, самоконтролю, взаємоконтролю методичної підготовленості майбутніх вихователів до методичної роботи у ЗДО, а також до квазіпрофесійної діяльності. На цьому етапі авторкою реалізовано педагогічну умову «партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти в підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку». Під час практичних і лабораторних занять із фахових методик майбутні вихователі залучались до активної освітньої діяльності (вправи «Апелювання до досвіду», «Генерація методичних матеріалів» тощо), проведено ділові ігри «Презентація інноваційних майстерень», «Ерудит». Здобувачі освіти у процесі педагогічної практики реалізували завдання із фахових методик. Спільно із викладачами фахових методик Русланою Григорівною було організовано виставку «Педагогічний ярмарок», проведено підсумкову студентську науково-практичну конференцію «Сучасний стан та перспективи розвитку дошкільної освіти: теорія, практика, інновації» за

результатами проходження переддипломної практики.

Тут простежуються новаторські розробки Найді Руслани Григорівни, які вирізняються оригінальністю і високою результативністю.

Розділ містить детальний аналіз результатів педагогічного експерименту, який засвідчив позитивні зміни в результатах сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; дієвість і доцільність реалізації експериментальної моделі та педагогічних умов щодо методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

Результати педагогічного експерименту супроводжуються матеріалом у графічному зображенні (таблиці та рисунки), які суттєво розширюють й унаочнюють змістове поле дисертаційної роботи.

Отже, результати після проведеного експерименту є не випадковими, а їх достовірність підтверджена за допомогою критерію Стюдента (t-критерій) (двовибірковий t-критерій). Зауважимо, що всі кількісні результати дослідження статистично обчислені, їх достовірність не викликає сумніву.

Загальні **висновки** логічно впливають зі змісту роботи та відображають основні результати дослідження відповідно до його завдань. У роботі зроблені відповідні узагальнення, оформлені додатки, які можуть бути використані теоретиками і практиками. Дисертанткою правильно подано список використаних джерел, який оформлений згідно вимог.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Основні результати дослідження, його положення й висновки можуть бути використані у процесі фахової підготовки здобувачів освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка; для розробки навчальних програм із освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності, педагогічної практики, навчально-методичних посібників і рекомендацій для здобувачів фахової освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта та викладачів фахових методик; при оновленні змісту навчально-методичних комплексів освітніх компонентів і завдань педагогічної практики; у системі підвищення кваліфікації викладачів фахової передвищої освіти та вихователів закладів дошкільної освіти.

Основний зміст і результати дисертації оприлюднено в 59 наукових працях, із них – 21 стаття у фахових виданнях України, 2 монографії (1 колективна); 2 статті у журналі, що індексується у міжнародній наукометричній базі Web of Science, 1 статтю у журналі, що індексується у міжнародній наукометричній базі Index Scopus, 2 статті – у наукових періодичних виданнях інших країн (Дубаї, Польща), 25 – апробаційного характеру, 2 – навчально-методичних посібника (1 – у співавторстві), 1 стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта (колективний), 1 освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта» для фахових молодших бакалаврів (колективна), 1 навчальний план «Дошкільна освіта» для фахових молодших бакалаврів (колективний), 1 свідоцтво про державну реєстрацію авторського права на твір (колективне).

Відповідність змісту реферату основним положенням дисертації. Дотримання академічної доброчесності

За своїм змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертація і реферат відповідають чинним правилам і вимогам. Основні положення реферату й дисертації – ідентичні. Порухення академічної доброчесності у дисертації не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження

Позитивно оцінюючи здобутки дисертантки, відзначаючи теоретичну новизну та практичне значення запропонованої до захисту дисертації, висловимо зауваження та побажання:

1. У підрозділі 3.3. дисертантка розкриває особливості компетентнісного підходу як методологічну платформу методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу. Зокрема, авторка зазначає, що в процесі освітньої роботи відбувається інтеграція методологічного інструментарію у процесі формування методичних умінь у майбутніх вихователів, а саме: планувати, прогнозувати, діагностувати, конструювати, моделювати тощо (с. 240). Водночас потребує більш докладного пояснення сутність поняття «методичні вміння» (с. 240) та «практично-методичні вміння» (с. 553)? Як вони впливають на методичну підготовленість майбутніх вихователів?

2. У дисертації у I розділі подано авторське трактування меж історико-педагогічного огляду проблеми методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в педагогічних закладах у XIX-XXI століттях – на підставі використаного історичного методу (с. 53), натомість дисертантка не обґрунтовує, чому саме такий метод було обрано, які його переваги у порівнянні з іншими методами?

3. Враховуючи ситуацію із COVID-19 та воєнним станом, у дисертації, на нашу думку, необхідно було розкрити більш докладно організацію дистанційного навчання та освітньої комунікації здобувачів освіти у процесі підготовки до фахово-методичної роботи у ЗДО.

4. Погоджуємось із авторкою дисертаційної роботи, що запропонований комплекс педагогічних умов та засобів їхньої реалізації є важливим у процесі методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу. Водночас вважаємо, що у процесі їх характеристики доцільно було не обмежуватися теоретичним аналізом, а й здійснити опитування фахівців (керівників ЗДО, вихователів-методистів, викладачів фахових методик тощо) щодо кількості та змісту визначених і схарактеризованих педагогічних умов.

5. Схвалюючи здійснений автором компаративний аналіз методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу в Україні, зазначимо, що в контексті проблеми, що досліджується доцільно було б розширити аналіз зарубіжної освітньої практики підготовки майбутніх вихователів. Це можна було б здійснити за схемою: законодавство – навчальні плани – дидактичні принципи – структура навчання – фінансування – соціальне партнерство, управління.

Висловлені зауваження та побажання мають рекомендаційний характер й суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Найди Руслани Григорівни, яка здійснена на високому науковому рівні, справляє гарне враження глибиною теоретичного аналізу і конкретністю методичних пропозицій та носить характер закінченого самостійного наукового дослідження.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук»

Дисертаційне дослідження Найди Руслани Григорівни «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу» є самостійною завершеною науковою працею, яка має вагомe теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р., а її авторка **Найда Руслана Григорівна** заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Опонент –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної педагогіки,
психології та фахових методик
Хмельницької гуманітарно-педагогічної
академії

Лариса ЗДАНЕВИЧ

Підпис Зданевич Л. В. засвідчую

Начальник відділу кадрів ХГПА

Валентина БАРАНОВСЬКА